

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

Έκθεση στο νομοσχέδιο

«Εξυγίανση και εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων»

I. Γενικά

Με το φερόμενο για ψήφιση νομοσχέδιο σκοπείται η ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της οδηγίας 2001/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [εφεξής: η Οδηγία].

Όπως παρατηρείται και στο προοίμιο της Οδηγίας (3η σκέψη), αυτή «εγγράφεται στο κοινοτικό νομοθετικό πλαίσιο που δημιουργήθηκε με την οδηγία 2000/12/ΕΚ (...) σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και την άσκησή της. Εξ αυτού συνάγεται ότι, κατά την περίοδο της δραστηριότητάς του, το πιστωτικό ίδρυμα και τα υποκαταστήματά του αποτελούν μία ενιαία οντότητα, η οποία υπόκειται στην εποπτεία των αρμόδιων αρχών του κράτους όπου εκδόθηκε η άδεια λειτουργίας που ισχύει για όλη την Κοινότητα», δηλαδή, κατά την ορολογία του άρθρου 3 Νσχ., του «κράτους-μέλους καταγωγής» του πιστωτικού ιδρύματος. Συνεπώς, παρατηρείται περαιτέρω στο προοίμιο της Οδηγίας (4η σκέψη), θα ήταν «άσκοπο να εγκαταλείπεται η ενότητα που αποτελεί το ίδρυμα με τα υποκαταστήματά του, όταν είναι αναγκαίο να ληφθούν μέτρα εξυγίανσης ή να κινήθει διαδικασία εκκαθάρισης» του πιστωτικού ιδρύματος.

Με το φερόμενο για ψήφιση νομοσχέδιο προβλέπεται, έτσι, αφενός, ότι αρμόδιες για την λήψη μέτρων εξυγίανσης ή εκκαθάρισης ενός πιστωτικού ιδρύματος είναι οι «αρμόδιες αρχές» του κράτους-μέλους καταγωγής (άρθρα 4 και 10 Νσχ., βλ. όμως και παρατήρηση επί του άρθρου 4 Νσχ. υπό στοιχείο 1, κατωτέρω), αφετέρου, ότι εφαρμοστέο δίκαιο τυγχάνει, εν προκειμένω, καταρχήν, το δίκαιο του κράτους-μέλους καταγωγής (άρθρ. 4 παρ. 2 .

2

και άρθρ. 11 Νσχ., βλ. όμως και παρατήρηση επί του άρθρου 11 Νσχ. υπό στοιχείο 4, κατωτέρω) και, τέλος, ότι τα μέτρα, τα οποία λαμβάνουν οι αρμόδιες αρχές του κράτους-μέλους καταγωγής του πιστωτικού ιδρύματος προκειμένης της εξυγίανσης ή εκκαθάρισής του, παράγουν αμέσως αποτελέσματα σε όλα τα λοιπά κράτη-μέλη στα οποία το πιστωτικό ίδρυμα διατηρεί υποκαταστήματα (άρθρ. 4 παρ. 1 και άρθρ. 10 παρ. 1 εδάφιο δεύτερο Νσχ., βλ. όμως και παρατήρηση επί του άρθρου 4 υπό στοιχείο 1, κατωτέρω).

Οι κρίσιμες διατάξεις του εξεταζόμενου νομοσχεδίου εισάγουν, επομένως, κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου τόσο δικονομικούς όσο και ουσιαστικούς.

Όσον αφορά τους κανόνες ουσιαστικού ιδιωτικού διεθνούς δικαίου που προβλέπουν ως καταρχήν εφαρμοστέο δίκαιο το δίκαιο του κράτους-μέλους καταγωγής, οι κανόνες αυτοί κάμπτονται, σε αρκετές περιπτώσεις, ιδίως όταν τα μέτρα εξυγίανσης ή εκκαθάρισης θίγουν εμπράγματα ή οιονεί εμπράγματα δικαιώματα τα οποία ευρίσκονται σε άλλο κράτος-μέλος. Τις σημαντικές αυτές εξαιρέσεις ρυθμίζει το Κεφάλαιο Δ' Νσχ.

II. Παρατηρήσεις στα επιμέρους άρθρα Νσχ.

1. Στο άρθρο 4.

Με το άρθρο 4. θεσπίζεται ο θεμελιώδης κανόνας ότι, για τη λήψη μέτρων εξυγίανσης, πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν καταστατική έδρα στην Ελλάδα και υποκαταστήματα σε άλλα κράτη-μέλη, αρμόδιες να αποφασίζουν επί των μέτρων αυτών είναι οι ελληνικές αρχές, οι αποφάσεις των οποίων παράγουν αποτελέσματα σε ολόκληρη την Κοινότητα «χωρίς να απαιτείται άλλη διατύπωση, καθώς και έναντι τρίτων στα άλλα κράτη-μέλη, ακόμα και αν το ισχύον δίκαιο στα κράτη –μέλη υποδοχής δεν προβλέπει τέτοια μέτρα ή εξαρτά την εφαρμογή τους από προϋποθέσεις οι οποίες δεν πληρούνται».

Σημειώνεται, ότι το άρθρο 3 της Οδηγίας προβλέπει αποκλειστική αρμοδιότητα των αρμόδιων αρχών του κράτους-μέλους καταγωγής του πιστωτικού ιδρύματος. Συνεπώς, προς αποφυγήν παρερμηνειών, στην εξεταζόμενη ρύθμιση θα μπορούσε να προστεθούν τα εξής: «Αποκλειστικά αρμόδιες να αποφασίζουν...»

Εν προκειμένω πρέπει να παρατηρηθεί ότι οι εισαγόμενες διατάξεις προσδίδουν, κατ' αποτέλεσμα, ισχύ σε διατάξεις του ελληνικού δικαίου πέραν της ελληνικής έννομης τάξης. Το νομιμοποιητικό θεμέλιο της ρύθμισης αυτής ευρίσκεται, βεβαίως, απευθείας στην Οδηγία και όχι στις εισαγόμενες διατάξεις του εσωτερικού, ελληνικού δικαίου.

Κρίσιμο, όμως, για την ενσωμάτωση της Οδηγίας στην ελληνική έννομη τάξη παρίσταται όχι μόνον το να ρυθμισθούν οι αρμοδιότητες και η ισχύς των πράξεων των ελληνικών αρχών στην αλλοδαπή – κάτι το οποίο εκφεύγει, όπως προαναφέρθηκε, της κανονιστικής εμβέλειας των ρυθμίσεων της εσωτερικής νομοθεσίας – αλλά, *αντιστρόφως*, και να προβλεφθεί η ισχύς των πράξεων των αντίστοιχων αρχών των άλλων κρατών-μελών στην Ελλάδα, όταν οι αρχές αυτές λαμβάνουν μέτρα για ζητήματα εξυγίανσης και εκκαθάρισης πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν την καταστατική τους έδρα σε αυτά και υποκατάστημα στην Ελλάδα, και τα μέτρα που λαμβάνονται στην αλλοδαπή πρόκειται να έχουν έννομα αποτέλεσμα εντός της ελληνικής έννομης τάξης.

Συνεπώς, παράλληλα με όσα προβλέπονται για την αρμοδιότητα των ελληνικών αρχών επί πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν την καταστατική τους έδρα στην Ελλάδα, οι εξεταζόμενες διατάξεις θα έπρεπε να διαλάβουν και ρητή ρύθμιση περί του ότι, αντιστοίχως, όταν η εξυγίανση αφορά πιστωτικό ίδρυμα που έχει την καταστατική του έδρα σε άλλο κράτος-μέλος, αποκλειστικά αρμόδιες για την λήψη των κατάλληλων μέτρων είναι οι αρχές του κράτους-μέλους αυτού, καθώς και ότι τα λαμβανόμενα από αυτές μέτρα εξυγίανσης ή εκκαθάρισης παράγουν στην Ελλάδα αποτελέσματα χωρίς να απαιτείται άλλη διατύπωση, ακόμη και αν το ελληνικό δίκαιο δεν προβλέπει τέτοια μέτρα ή εξαρτά την εφαρμογή τους από προϋποθέσεις οι οποίες δεν πληρούνται. Τέτοια ρύθμιση διαλαμβάνει, πράγματι, η διάταξη του άρθρου 10 παρ. 1 Νσχ. προκειμένου περί της εκκαθάρισης των πιστωτικών ιδρυμάτων (βλ. κατωτέρω υπό στοιχείο 3)

2. Στο Κεφάλαιο Γ' Νσχ.

Το κεφάλαιο Γ', μέρος Α του νομοσχεδίου φέρει, προφανώς εκ παραδρομής, την επικεφαλίδα «Πιστωτικά ιδρύματα με καταστατική έδρα εκτός της Κοινότητας», αντί του ορθού *εντός της Κοινότητας*.

3. Στο άρθρο 10 παρ. 1.

Και στο σημείο αυτό σκόπιμο θα ήταν, ενδεχομένως, να προσδιορισθεί ότι η σχετική αρμοδιότητα των ελληνικών και των αντίστοιχων αλλοδαπών αρχών είναι αποκλειστική.

Προκειμένου περί της διαδικασίας εκκαθάρισης, το άρθρο 10 παρ. 1 (εδάφιο δεύτερο, δεύτερη περίοδος) Νσχ. περιέχει, πράγματι - και ορθά - και πρόβλεψη περί του ότι και οι αποφάσεις των αντίστοιχων αρχών άλλου κράτους- μέλους αναγνωρίζονται και παράγουν αποτελέσματα στην Ελλάδα.

Το κρίσιμο εδάφιο θα μπορούσε να διατυπωθεί, ενδεχομένως, σαφέστερα ως εξής: «Προκειμένου περί πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν την καταστατική τους έδρα σε άλλο κράτος-μέλος, αποκλειστικά αρμόδιες να αποφασίζουν την έναρξη διαδικασίας εκκαθάρισης των πιστωτικών αυτών ιδρυμάτων είναι οι αντίστοιχες αρχές του κράτους-μέλους αυτού, οι αποφάσεις των οποίων αναγνωρίζονται και παράγουν αποτελέσματα στην Ελλάδα με τον ίδιο όπως ανωτέρω τρόπο.»

4. Στο άρθρο 11 Νσχ.

Για την σαφήνεια της διατύπωσης θα ήταν σκόπιμο να εξειδικευθεί, όπως ορθά γίνεται και στις λοιπές διατάξεις του νομοσχεδίου, ότι το ελληνικό δίκαιο είναι εν προκειμένω εφαρμοστέο επί εκκαθάρισης πιστωτικού ιδρύματος «με καταστατική έδρα στην Ελλάδα».

Επειδή, αντιστοίχως, εφόσον το υπό εκκαθάριση πιστωτικό ίδρυμα έχει καταστατική έδρα σε άλλο κράτος-μέλος, εφαρμοστέο θα είναι, σύμφωνα με όσα ορίζει το άρθρο 10 της Οδηγίας, το δίκαιο του κράτους-μέλους αυτού, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, στο σημείο αυτό, είτε να γίνει ρητή σχετική πρόβλεψη, είτε να επιλεγεί η γενική διατύπωση του άρθρου 10 της Οδηγίας, σύμφωνα με την οποία «Το πιστωτικό ίδρυμα εκκαθαρίζεται σύμφωνα με τους νόμους, κανονισμούς και διαδικασίες που ισχύουν στο κράτος-μέλος καταγωγής.».

Έτσι, η διατύπωση του πρώτου εδαφίου της εξεταζόμενης ρύθμισης θα μπορούσε να λάβει την εξής μορφή: «Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 21 έως και 32, η εκκαθάριση του πιστωτικού ιδρύματος διέπεται από την νομοθεσία του κράτους-μέλους καταγωγής του, η οποία καθορίζει ενδεικτικά τα ακόλουθα:»

5. Στο άρθρο 12.

Το άρθρο 12 Νσχ., επαναλαμβάνοντας τη διατύπωση του άρθρου 11 της Οδηγίας, προβλέπει ότι προκειμένου ένα πιστωτικό ίδρυμα με καταστατική έδρα στην Ελλάδα να εφαρμόσει διαδικασία εκούσιας εκκαθάρισης, πρέπει να ζητήσει «με τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο», δια μέσου των καταστατικών του οργάνων, τη γνώμη της Τράπεζας της Ελλάδος πριν από τη λήψη της απόφασης. Η διατύπωση της Οδηγίας αποσκοπεί, προφανώς, στο να επιτρέψει στα Κράτη-μέλη να εξειδικεύσουν με τις διατάξεις ενσωμάτωσης της Οδηγίας στην εσωτερική τους έννομη τάξη, ποιος ακριβώς είναι για κάθε κράτος-μέλος «ο πλέον ενδεδειγμένος τρόπος». Η απλή επανάληψη της διατύπωσης της Οδηγίας στην ενσωματώνουσα διάταξη δεν φαίνεται να

εξυπηρετεί τον σκοπό αυτό. Θα ήταν συνεπώς σκόπιμο να προσδιορισθεί ακριβέστερα ο συγκεκριμένος τρόπος με τον οποίο θα ζητείται η γνώμη της Τράπεζας της Ελλάδος.

Αθήνα, 10 Απριλίου 2006

Ο εισηγητής
Ξενοφών Ιω. Παπαρηγόπουλος
Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών
Επ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Αν. Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών